

fagforeningsfradraget»). Motargumentet er altså ment å indirekte svekke standpunktets riktighet – hvis standpunktargumentets relevans kan svekkes, vil vi ikke få en grunn til å tro at standpunktet er riktig. Det andre motargumentet («Regjeringen har signalisert at de vil doble fagforeningsfradraget») er derimot rettet mot riktigheten til det første motargumentet. Argumentet forsøker å uskadeliggjøre en innvending mot argumentasjonen for standpunktet. Derfor er dette argumentet ment å indirekte *støtte* riktigheten til standpunktet.

Vi finner motargumenter i ulike sammenhenger i debatter. Noen ganger vil innvendinger og motforestillinger være en integrert del av debatten, for eksempel i en partilederdebatt, i et diskusjonspanel eller et kommentarfelt. Andre ganger vil motargumentene være presentert som del av et atskilt innlegg, som i en utveksling i debattspaltene eller i et fagtidsskrift.

Men motargumentene er ikke nødvendigvis presentert av en annen part i debatten. Når vi forfekter et standpunkt, kan vi selv trekke inn mulige motargumenter i et forsøk på å tilbakevise dem. Det kan være motargumenter som allerede er kjent i den bredere debatten, eller motargumenter som forfatteren eller taleren selv mener bør belyses. Å avvise potensielle innvendinger kan tross alt til syvende og sist styrke argumentasjonen for standpunktet.

Når den som argumenterer, enten tar til orde for eller avviser at et bestemt standpunkt er riktig, snakker vi om «*pro aut contra*»-argumentasjon (*for eller mot*), dvs. argumentasjon som overordnet er ment å være *for eller imot* standpunktet. En forsvarsadvokat som argumenterer for sin klient, eller en politiker som argumenterer for

partiprogrammet, vil typisk argumentere «*pro aut contra*». De vil neppe bruke tid på å presentere motpartens argumenter på en grundig og uttømmende måte.

Imidlertid kan man også presentere argumentasjon uten å gjort seg opp en mening om standpunktet. I «*pro et contra*»-argumentasjon (*for og mot*) presenteres hensyn både for og imot et standpunkt i et forsøk på å være uttømmende, for eksempel for å gi bedre grunnlag for å avgjøre om standpunktet er riktig eller ikke. «*Pro et contra*»-argumentasjon er vanlig i akademisk debatt, og en utredning eller en vitenskapelig studie vil typisk ha en «*pro et contra*»-tilnærming til standpunkt.

2.10 Språkavklaring

Språkavklaring er en del av argumentasjonsanalyse. Når du identifiserer argumentasjonen, gjør du samtidig en tolkning av hva ytringene som brukes til å formidle argumentasjonen, uttrykker. Som regel er din intuitive språkforståelse tilstrekkelig til å identifisere påstandene som utgjør argumentasjonen. Likevel finnes det et knippe språklige fenomener du bør være klar over når du skal finne bestanddelene i en argumentasjon. Her skal vi vektlegge to fenomener du må ta hensyn til i en analyse:

- Språklige uttrykk kan være *flertydige* (de kan ha mer enn én betydning).
- I offentlig debatt brukes iblant *fagspråk*, som inkluderer definisjoner på hvordan uttrykk skal forstås.